

Dědický hřbitov

Stejně, jako i v jiných vesnicích, tak i v Dědicích byl první hřbitov kolem kostela. Kdy byl založen, dnes už asi nikdo nezjistí, ale zachoval se zápis, že v r. 1589 jistý kněz Matěj, pochoval v Dědicích ženu, kterou odmítli ve Vyškově. Také ze zápisu z 12. října 1623, který se týká obnovení starých privilegií městyse Dědic vyplývá, že hřbitov byl kolem kostela. V r. 1609 sem pochovávaly i přífařené obce a to Nosálovice, Opatovice, Lhota, Radslavice a nějaký čas i Rychtářov a Pařezovice. Později také Hamiltony. Významní lidé byli však pohřbíváni v kostele, který byl v r. 1752 znovu vystavěn. Byli to hlavně kněží, z nichž stojí za zmínku velký lidumil Fridrich František Dobesch /+1722/ a hlavně P. Antonín Gropeter /+1750/, jehož zásluhou byly získány peníze na stavbu nového kostela.

Zřejmě v 80. letech 18. stol., kdy bylo císařským nařízením zakázáno pohřbívát v osídlených místech, zřídil městys Dědice hřbitov mimo obec. Stalo se tak v části zvané „Padóchy“ a pohřbívalo se zde až do 50. let 19. století. Starý modřín, který zde roste, prý tento hřbitov ještě pamatuje. Za I. republiky zde byl postaven kus cesty k Drnovicím a v r. 1926 byl tento pozemek prodán jednotě „Orl“ v Dědicích za 3.200,- Kč na letní cvičiště. Měl výměru pouhých 26 arů, byl to tedy hřbitov poměrně malý.

Časem tento hřbitov nestačil a tak v polovině 19. stol. byl založen hřbitov, který je dnes označován jako „Starý“. Místní občané poskytli pozemky a v r. 1857 zde byl vztyčen železný kříž s pískovcovým soklem. Tento hřbitov má ucelený obdélníkový tvar o výměře necelého 1 ha.

V r. 1915 byla odstraněna zeď kolem kostela, pocházejících ještě z původního hřbitova. Okolí kostela bylo upraveno a kamene užito do základů zdi „Nového“ hřbitova, který byl zřízen vedle hřbitova „Starého“, směrem k Vyškovu. Posvěcen byl 13. května 1917. Slouží dědickým občanům jen ke cti, že v těžkých válečných letech, dokázali sehnat peníze na rozšíření Dědického hřbitova. V lednu 1925 pak bylo započato s výstavbou cesty od hřbitova směrem k Drnovicím. /pozn.1/

Protože od r. 1974 byl vydán zákaz pohřbívání na Městském hřbitově ve Vyškově, byl Dědický hřbitov dále rozšířen o „Novou část“ směrem k Nosálovicím a zbořena zeď sousedící s „Novým“ hřbitovem. Měl zde být zřízen jakýsi centrální hřbitov pro všechny městské části a vyškovští občané byli nuceni přenést hroby svých předků do Dědic. Naštěstí se změnou politických poměrů v r. 1989 bylo vráceno pohřbívání do Vyškova a v Dědicích zůstal jen velký prostor za hřbitovem, kde je v současné době zřízen jakýsi lesopark. Hřbitov tak ale ztratil svůj ucelený tvar.

V letech 2008-2009 zde byla provedena velká revitalizace, vykáceny staré a vysázeny nové dřeviny, vydlážděny hlavní cesty, zřízeno nové osvětlení, zrekonstruovaná vodovodní síť a opraven domek správce.

Současný dědický hřbitov má tedy 3 části: Starý hřbitov /SH/, Nový hřbitov /NH/, a Novou část /Ně/. Starý hřbitov má pět oddělení značené jako I. - V. Středem starého hřbitova je hlavní kříž, který rozděluje hřbitov na tato jednotlivé oddělení. SH I. Začíná vpravo u hlavní brány /říká se jí též „Dědická“, sleduje obvodové zdi až hlavnímu domku správce, odtud pak hranici po úzkém břehu mezi Starým a Novým hřbitovem a končí zpět u brány. SH II. se nachází vpravo od hlavní cesty a končí u hlavního kříže, SH III. pak vlevo od hlavní cesty, začíná od brány a končí skoro u domku správce před urnovými hroby. Tyto urnové hroby jsou

značeny jako SH IV. Oddělení SH V. pak začíná u hlavního kříže, táhne se vpravo od hlavní cesty až nahoru k domku. Součástí Starého hřbitova je i kolumbárium za domkem správce.

Nový hřbitov má obdobnou půdorysnou dispozici jako hřbitov starý, má však jen tři oddělení značené I. – III. I zde je centrem hřbitova hlavní kříž. Část NH I. začíná vpravo od hlavní brány /pojmenována jako „Vyškovská“, táhne se kolem úzkého břehu u Starého hřbitova zpět k silnici a hlavní bráně. NH II. začíná u hlavní brány a táhne se vpravo od hlavní cesty až nahoru k bývalé zdi. Nahoře, vlevo od hlavní cesty začíná část NH – III., pokračuje dolů z kopce a končí u hlavní brány 8 řadami urnových hrobů značených jako NH – U – III. Číslování hrobů u obou těchto hřbitovů kromě SH - I a NH – I. se táhne jednotlivými řadami kolmo na hlavní cesty.

Nejnovější součástí Dědického hřbitova je Nová část značená jako NČ. Nachází se nad Novým hřbitovem a je od něho oddělena bývalou zdí, dnes, již zbořenou. Má dvě oddělení značené jako NČ I. a NČ II. E, U. Na NČ I. jsou jednak 4 řady hrobů klasických, za nimi pak hroby urnové a epitafní /pozn.2/. V těsném sousedství, na NČ II. E, U, se nachází několik nejnovějších epitafních a urnových hrobů.

Kontejnerové stání doplňuje obslužnost celého Dědického hřbitova spolu s Obřadní síní.

Jako na každém hřbitově, je i na Starém hřbitově hlavní kříž čestným místem a pochováni jsou zde hlavně duchovní dědické farnosti. Jako nejstarší pohřeb je zde uložen kníže arcibiskupský auditor Josef Gasser ze Streitbergu v r. 1898 a jako zatím poslední P. František Matýsek v r. 1990. Také zde našel dočasný odpočinek P. Štěpán Klapil, zakladatel jednoty „Orel“, jehož symbolický hrob je zde dodnes. /pozn.3/. Z těch významnějších vzpomeneme aspoň arcibiskupského radu P. Františka Vaška, čestného občana Dědic, zemřelého v r. 1916.

Na SH I. stojí za zmínku hrob rodiny Luskovy, solidní pomník z černé žuly I. republiky. O kus dál na hrobě rod. Veliškovy je pěkná opuková socha Krista. Těsně vedle hřbitovního domku, směrem k Dědicům je řada tzv. učitelských hrobů, je zde pohřben Ludvík Fiala, první kronikář Dědic, ve vedlejší hrobě pak František Cenek, nadučitel v Dědicích. Na opačné straně je velmi pěkná hrobka rod. Slezáčkovy z opuky s postavami archandělů Michaela a Gabriela s černým žulovým náhrobkem. Asi v polovině hřbitova, pod velkým stromem, je pěkný hrob rod. Foltánkovy, příklad secesně - moderního pomníku z I. republiky. Našel zde odpočinek František Foltánek, předseda I. kontribučenské spořitelny, starosta Dědic a čestný občan Vyškova. Zemřel v r. 1906. V této části je pak několik dalších pomníků ve stejném duchu.

Na SH II. je pěkný, moderní, netradičně upravený rohový pomník rod. Janečkovy z černého kamene.

V sousední části SH III. je jako příklad solidní tradiční práce pomník rod. Hubinovy s pěkným leptaným obrazem. O kousek níž se nachází hrob Neznámého rudoarmějce, kterého našli občané Dědic v lese u Opatovic. Na této části je také několik starých litinových křížů.

V části SH IV. se nacházejí urnové hroby upravené vesměs moderním způsobem.

Část SH V. byla původně dětským hřbitovem, postupem času, hlavně v době, kdy se nesmělo pohřbívat ve Vyškově, zde vznikla nejnovější část Starého hřbitova. Je zde pěkný černý obelisk na hrobě rod. Volných.

I na Novém hřbitově je centrem hlavní kříž, tento však pochází z r. 1935, jako památka na hrob neznámého vojína 1914 – 1918 /pozn.4/.

Na části NH I. stojí za zmínku pomník z černé žuly na hrobě rod Höfroy z I. rep. Další takový je na hrobě rod. Plhalovy. Na této části, u bývalé zdi, jsou pohřbeni rodiče dědického rodáka, mimoherce Borise Hübnera. V téže řadě, asi uprostřed se nachází Veřejná urnová hrobka. Za další zmínku stojí i náhrobek rod. Koutných - také solidní práce 30. let. min. stol.

V tom samém duchu je zřízena i část NH II. Zde jsou pěkné hroby rod. Vlachovy a rod. Nečasovy ve spodní polovině u cesty. Moderně je upraven hrob rod. Plhalovy v horní polovině a dále na hrobě rod. Holubovy je černý žulový obelisk s pěkným gravírovaným nápisem.

Na NH III. jsou pěkné náhrobky rod. Čalubovy, Provazníkovy a Gabrielovy z černé žuly. Neobvykle je upraven hrob rod. Hájkovy v kombinaci dřeva a travertinu.

Dědický hřbitov byl v 80. letech rozšířen do Nové části /NČ/, zde jsou náhrobky vesměs moderní, v duchu konce 20. stol. Najdou se ale i náhrobky starší, přenesené. Za zmínku stojí hroby rod. Vyškovských a Opeltovy. Urnové hroby v této části jsou už vyloženě moderní, hodně z umělého kamene.

U zdi směrem k Dědicím je pak sousoší Ukřížovaného z r. 1902 se sochami sv. Barbory a sv. Ondřeje z daru manž. Kulíškových. Původně bylo toto sousoší za hřbitovní zdi, u staré cesty do Drnovic.

Po provedené revitalizaci z posledních let Dědický hřbitov omládl, zkrásněl a nadále bude sloužit občanům Dědic a okolních obcí k jejich spokojenosti.

Poznámky:

1. V místech, kde ústí drnovická cesta vedoucí kolem dědického hřbitova na silnici vedoucí z Dědic do Vyškova, stávala od nepaměti „boží muka“ vystavěná z cihel a pokrytá břidlicí. Vyprávělo se o ní, že v oněch místech pochováno jest mnoho mrtvol. Velice mírná zima v letech 1924 - 1925 dovolila výstavbu začátku silnic k Drnovicím /nedostavěla se/. Boží muka stála ale v cestě stavby, byla tedy rozbořena a pod ní se našlo množství koster /snad sto/, převážně mladých lidí, jak bylo zřetelné z velikosti lebek. Čelisti pak byly plny zdravých zubů. U jedné kostry byl nalezen peníz z r. 1524. Pod základy Boží muky pak hlíněná nádobka a zrezavělá dýka. Kdo byli tito pohřební není jasné, snad oběti války, epidemie, nebo zde byl hromadný hrob chudiny, jak bylo v oněch dobách zvykem. Kostí exhumované z tohoto hrobu byly pak uloženy na vedlejším hřbitově, dnes už neznámo kde.
2. Epitafní hrob je typickým tím, že má pouze vodorovnou, nebo v mírném sklonu, náhrobní desku s nápisem.
3. P. Štěpán Kvapil byl původně pohřben ve Vyškově, v sedmdesátých letech 20. stol. musely být jeho ostatky přeneseny do Dědic a odtud, po sametové revoluci zpět do Vyškova. Je to tedy jeho už třetí místo věčného odpočinku.

4. V r. 1927 odjela komise tehdejšího Ministerstva národní obrany na bojiště u Tvorova, Zde exhumovala ostatky českého vojáka, jemuž scházela jakákoliv identifikace. Tyto ostatky byly pak v Praze pohřbeny do Hrobu neznámého vojína a po celé tehdejší Československé republice postupem doby vznikaly symbolické Hroby neznámého vojína.

Prameny:

Pamětní kniha obce Dědické 1905 - 1937

Phillippe Ariés

Dějiny smrti I. a II. díl

Archiv autora

Vzpomínky návštěvníků hřbitova

Vlastní poznatky

Správa majetku města Vyškova

Kniha pohřbených